

měšťanů města V., ostatně již změněná v podpůrný spolek příslušníků v-ských a s ním arci totožná, byla právně totožnou s »měšťanstvem v-ským«, pro které jest na řečených nemovitostech zapsáno vlastnické právo. Ale i kdyby nakrásně nastala již okolnost, v §u 22 stanov předpokládaná, přešlo by jmění »měšťanstva v-ského« dle citovaného ustanovení pouze do správy obce města V. jako jmění účelové se zachováním právní povahy právnické osoby (§ 26 obč. zák.) a byla by tato právnická osoba nebo její representant jediné ku stížnosti oprávněna. Jelikož se tato právnická osoba dosud neutvořila, není potřebí zkoumati, zda obec ji zastupuje, zvláště, když obec ani jejím jménem nepodala stížnosti. Pokud jde o druhého stěžovatele, Františka R-a, ani tu není závažno, že dle dekretu ze dne 12. prosince 1912 obdržel měšťanské právo, neboť tím ještě není prokázáno, že se stal údem toho »měšťanstva v-ského«, pro které na řečených nemovitostech vloženo vlastnické právo. Toho neprokázal ani předloženými stanovami, neboť ty podle §u 5 stanov předpokládají přijetí měšťana výborem za člena, čehož právě stěžovatel neprokázal. Bylo tedy uznati, že stěžovatelé ku stížnosti nejsou oprávněni; proto bylo napadené usnesení zrušiti a jejich stížnost odmítnouti jako nepřipustnou. Pakli měšťanstvo města V. nebo některá jiná právnická, nebo některá fysická osoba se cítí stížena ve svých právech, může podle platných zákonných předpisů podati žalobu u příslušného soudu.

Čís. 3897.

Pokud jest Bankovní úřad ministerstva financí oprávněn vystupovati vlastním jménem na soudě.

Bankovní úřad ministerstva financí jest oprávněn domáhati se zaplacení lombardního dluhu ze zápůjčky, poskytnuté Rakousko-uherskou bankou.

(Rozh. ze dne 27. května 1924, R I 431/24.)

Žalobu, již domáhal se Bankovní úřad ministerstva financí zaplacení lombardní zápůjčky poskytnuté žalovanému Rakousko-uherskou bankou, procesní soud první stolice zamítl, upřev žalobci aktivní oprávnění ku sporu. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, v jednání pokračoval a věc znovu rozhodl, nepřihlížeje k uplatněnému důvodu zamítačímu. Důvody: Strana žalující napadá rozsudek prvního soudu pro nesprávné právní posouzení věci a činí tak důvodně. Prvý soud zamítl žalobu, vycházeje z právního předpokladu, že strana žalující nemá k tomuto sporu aktivní legitimace, leč podle názoru soudu odvolacího není tento předpoklad správným. Prvý soud dospěl k svému úsudku slovným výkladem ustanovení §§ů 3 a 4 nařízení ze dne 6. března 1919, čís. 119 sb. z. a n., pokud se týče §§ů 2 a 38 nařízení ze dne 12. května 1919, čís. 246 sb. z. a n., avšak s tímto slovným výkladem nelze vystačiti, ježto odporuje úvahám věcným, vyplývajícím z účelu, k jakému Bankovní úřad byl zřízen, a z oboru působnosti, který mu byl přikázán.

S ustanovením §§ 3 a 4 nařízení čis. 119/19 o úpravě poměru k Rakousko-uherské bance sluší srovnati předpis Šu 8 zákona ze dne 10. dubna 1919, čis. 187 sb. z. a n., kterým se ministr financí zmocňuje, by spravoval státní dluh, aby pečoval o oběh a opatření platidel ve státě Československém a za tím účelem zařídil, čeho zapotřebí, v poměru k Rakousko-uherské bance a aby vůbec až do jiné zákonné úpravy obstarával funkce státní cedulové banky, zřídil k tomu účelu bankovní úřad atd., dále předpis Šu 2 nařízení ze dne 12. května 1919, čis. 246 sb. z. a n. a ustanovení Šu 21 poslední odstavce téhož nařízení, kde se ukládá Bankovnímu výboru, aby v případě, že by v budoucnosti Bankovní úřad byl přeměněn v samostatnou cedulovou banku, při této přeměně spolupůsobil. Ze srovnání těchto ustanovení je zřejmo, že Bankovní úřad ministerstva financí podle příslušných předpisů organizačních je sice úřadem státním, ministru financí podřízeným, že však má povahu veřejného, úvěrní obchody provozujícího ústavu, který zároveň obstarává úkony státní cedulové banky. Podle toho je Bankovní úřad, třeba byl úřadem státním, samostatným podmětem právním, který je schopen, pod svou firmou — ovšem neprotokolovanou — nabývatí práv, bráti na se závazky, na soudě žalovati a býti žalován. Uznává-li se v Šu 14 nařízení čis. 246/19, kterým se upravuje věcná i místní příslušnost soudu při žalobách na Bankovní úřad, pasivní oprávněnost tohoto úřadu ve sporech o žalobách naň podaných z obchodů jím učiněných v mezích jemu vyměřené působnosti i ve sporech jinakých, nelze o tom pochybovati, že Bankovní úřad má v témž rozsahu i oprávněnost aktivní a sluší tedy v každém sporu pouze zkoumati, zda žalobní nárok vznikl z právních poměrů, spadajících do oboru působnosti Bankovního úřadu. V projednávaném případě jde o nárok ze zápůjčky, převzaté vládou republiky Československé ve smyslu Šu 38 nařízení čis. 246/1919 a z téhož nařízení zřejmo, že Bankovní úřad jest nejen oprávněn poskytovatí zápůjčky na ruční zástavu (lombard), nýbrž že také vede správu pohledávek ve smyslu Šu 38 od Rakousko-uherské banky převzatých (§ 12 I f, II d, § 33 cit. nař.). Soud nemůže tedy Bankovnímu úřadu ministerstva financí důvodně odpírati legitimaci ve sporech, kde mu ji organizační předpisy na základě zmocňovacího zákona čis. 187/1919 vydané přiznávají, to tím méně, uváží-li se, že na žalobu v tomto případě Bankovním úřadem jako orgánem ministerstva financí podanou sluší pohlížeti tak, jako by byla podána tímto ministerstvem v zastoupení finančního eráru. Nesmí tudíž mýliti výraz »vláda republiky Československé«, jehož bylo v Šu 38 nař. čis. 246/1919 místo pojmu »Československý stát« použito, neboť i Bankovní úřad jako orgán ministerstva financí má podíl na výkonu moci vládní. Námitka nedostatku aktivní legitimace je bezpodstatna a nemělo jí býti vyhověno. Prvý soud, jsa názoru opačného, ukončil předčasně jednání, čímž zůstalo řízení neúplným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Námitka nedostatku aktivní legitimace i rekurs žalované společnosti jsou opřeny o právní rozlišování československého eráru od Bankov-

ního úřadu ministerstva financí, jako dvou různých právnických osob. Takovéto rozlišování lze uznati za správné jen s určitými výhradami. Bankovní úřad jest vybudován jako pomocný orgán ministerstva financí, tedy vlády Československé republiky a jest spravován ministerstvem financí (§ 1 vládního nařízení ze dne 12. května 1919, čís. 246 sb. z. a n.). Spravuje část státního majetku, věnovanou určitým účelům, tento majetek nepřestává však býti oddělenou správou majetkem státním. V §u 12 statutu čís. 246/1919 se ustanovuje výslovně, že zisk a ztráta z jeho činnosti jdou na účet státní. Jinak by bylo, kdyby Bankovní úřad byl samostatnou cedulovou bankou, jako byla banka Rakousko-uherská. V §u 21 nařízení čís. 246/1919 jest sice na zřízení takové samostatné československé cedulové banky již pamatováno, prozatím však obstarává její funkce dle §u 8 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n. ministerstvo financí, tedy vláda, a činí tak prostřednictvím Bankovního úřadu, jenž byl právě za tímto účelem vybaven i úkony veřejného ústavu, provozujícího úvěrní obchody, sprostěného však povinnosti, dáti sebe a své pobočné úřadovny zapsati do obchodního rejstříku (§ 2 statutu). Jako veřejný obchodní ústav může Bankovní úřad býti přímo žalován (§ 14 statutu) i sám v l a s t n í m j m é n e m žalovati, při tom zůstává však orgánem státní správy, majetek, jím spravovaný, zůstává majetkem eráru, a proto jedná Bankovní úřad, i když vystupuje svým jménem, vlastně jménem eráru. Vláda republiky Československé odevzdala veškeré lombardní pohledávky, jež převzala dle §u 38 nařízení čís. 246/1919 od Rakousko-uherské banky, do o b c h o d n í s p r á v y Bankovního úřadu. Tak vyslovil se podle §u 12 I f a II d pak §u 33 statutu správně již soud odvolací. Námitka stěžovatelova, že by takové zmocnění musilo býti obsaženo i v oddílu II. cit. nařízení, jest zřejmě lichá, neboť oddíl II. obsahuje jen statut B a n k o v n í h o v ý b o r u, kdežto o organizaci, působnosti a obchodech Bankovního úřadu jednají oddíly I. a III. V o b o r u s v é o b c h o d n í č i n n o s t i, do které spadá i správa převzatých lombardních pohledávek, jest Bankovní úřad dle §§ů 2, 9 a 14 statutu oprávněn vystupovati samostatně a žalovati vlastním jménem. Rozeznáváti mezi obchody převzatými od Rakousko-uherské banky a mezi obchody ujednanými přímo by bylo vzhledem k vyličené právní povaze Bankovního úřadu naprosto bezúčelno, a nelze pro ně najíti ve statutu čís. 246/1919 opory.

Čís. 3898.

Umluveno-li smírem, že výživné manželky a dítěte má se zvýšiti v určitém poměru ku zvýšeným služebním příjmům manželovým, nelze do zvýšení zahrnouti drahotní a dětenský přídavek, připadající na jiné dítě manželovo.

(Rozh. ze dne 27. května 1924, R I 434/24.)

V řízení o žalobě na rozvod manželství od stolu a lože uzavřeli manželé v roce 1918 smír, jímž se manžel zavázal, platiti výživné manželce